

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 15Co/110/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8114225226
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 07. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Anna Ilčinová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8114225226.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Anny Ilčinovej a členov senátu JUDr. Evy Šofrankovej a JUDr. Gabriely Klenkovej, PhD. v právnej veci žalobcu mBank SPÓLKA AKCYJNA, so sídlom Senatorska 18, Warszawa 00-950, Poľská republika, IČO 001254524, podnikajúca na území Slovenskej republiky prostredníctvom organizačnej zložky mBank S.A., pobočka zahraničnej banky, so sídlom organizačnej zložky Pribinova 10, 811 09 Bratislava, IČO 36 819 638, právne zastúpeného Bartošík Šváby, s.r.o., Plynárska 7/A, 821 09 Bratislava, IČO 35 929 049, proti žalovanej D. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom B., Q. X, o zaplatenie 1.569,95 eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 10C 336/2014-51 zo dňa 21.1.2015 takto

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok.

Náhradu trov odvolacieho konania žalovanej nepriznáva.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal voči žalovanej zaplatenia sumy 1.569,95 eur titulom nesplateného úveru. Náhradu trov konania účastníkom nepriznal. Vychádzal zo skutkového zistenia, že medzi účastníkmi konania bola uzavretá zmluva o úvere, na základe ktorej žalobca poskytol žalovanej úver vo výške 1.692,89 eur, ktorý mal byť splatený do 60 mesiacov, pričom zmluva bola uzavretá 27.11.2008. Z dôvodu nesplácania úverových splátok žalobca podaním zo dňa 4.10.2011 odstúpil od zmluvy dňom doručenia odstúpenia. Odstúpenie od zmluvy bolo doručené žalovanej dňa 10.10.2011. Súd prvého stupňa citoval ustanovenie § 497, § 502, § 504 Obchodného zákonníka, § 5b zákona o ochrane spotrebiteľa, § 100 ods. 1 a § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka. V nadväznosti na citované ustanovenia uviedol, že predmetný záväzkový vzťah je vzťahom medzi dodávateľom a spotrebiteľom, teda ide o spotrebiteľskú zmluvu. Z vykonaného dokazovania mal preukázané, že žalobca odstúpil od zmluvy, v dôsledku čoho dochádza k zrušeniu zmluvy od začiatku a každá zmluvná strana ma právo na vydanie toho, čo zo zrušenej zmluvy plnila. Takýto nárok plnenia bezdôvodného obohatenia sa premlčuje za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu, čo v danom prípade znamená, že premlčacia lehota dvoch rokov začala plynúť dňom nasledujúcim po doručení odstúpenia od zmluvy, teda dňom 11.10.2011 a uplynula dňom 11.10.2013. Žalobca však podal žalobu na súd dňa 16.9.2014, teda po márnom uplynutí premlčacej doby. Súd prvého stupňa prihliadol na účinky vznesenej námietky premlčania, a preto žalobu zamietol. Keďže došlo k premlčaniu uplatnenej istiny, bolo premlčané aj príslušenstvo pohľadávky, preto bola žaloba zamietnutá aj vo vzťahu k tomuto nároku. Zdôraznil, že na predmetný vzťah je potrebné aplikovať občianskoprávnu úpravu týkajúcu sa odstúpenia od zmluvy, keďže ustanovenia Občianskeho zákonníka sú nepochybne výhodnejšie pre spotrebiteľa pri využití tohto inštitútu. Poukázal na to, že žalobca vypracoval predmetnú zmluvu ako štandardnú typovú zmluvu a dobrovoľne sa rozhodol využiť ustanovenia zmluvy o odstúpení, aj keď mal možnosť využiť iné inštitúty súkromného práva, ktoré

by neznamenali, že zmluva by bola zrušená od počiatku. Žalovaný ako spotrebiteľ nemohol žiadnym spôsobom ovplyvniť obsah zmluvy, preto súd prvého stupňa vychádzal z ustanovení Občianskeho zákonníka, ktoré poskytujú ochranu právam spotrebiteľov. Takýto výklad považoval za súladný z európskou judikatúrou, v zmysle ktorej súdom prináleží kontrola zmluvných podmienok tak, aby boli vylúčené v bežnom živote neprímerané podmienky pri poskytovaní spotrebiteľských úverov a aby tak bol naplnený cieľ čl. 6 Smernice rady 93/13 EHS.

O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku.

V zákonom stanovenej lehote podal proti rozsudku súdu prvého stupňa odvolanie žalobca. Navrhol rozsudok súdu prvého stupňa zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Ako dôvod uviedol, že s právnym názorom, podľa ktorého spotrebiteľské vzťahy medzi podnikateľmi a spotrebiteľmi spadajú pod ochranu ustanovenia § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka aj v prípade ak ide o tzv. absolútne obchodné právne vzťahy, akým je napríklad aj vzťah založený zmluvou o úvere, sa stotožňuje. Samotná skutočnosť, že tzv. absolútny obchodný vzťah je založený medzi dodávateľom a spotrebiteľom však nezakladá automaticky pôsobnosť Občianskeho zákonníka v celom rozsahu, ale zakladá iba aplikáciu ustanovení o spotrebiteľských zmluvách. Znamená to teda, že ak je tzv. absolútny obchodný vzťah posúdený zároveň ako spotrebiteľská zmluva, použijú sa naň príslušné ustanovenia Obchodného zákonníka, v tomto prípade najmä ustanovenia o zmluve o úvere (§ 497 a nasl. Obchodného zákonníka) a ustanovenia Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách (§ 52 a nasl. Občianskeho zákonníka), prípadne ustanovenia osobitných predpisov. Ustanovenie § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka určuje, že zmluvné podmienky stanovené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od Občianskeho zákonníka v neprospech spotrebiteľa. Uvedené ustanovenie však vylučuje iba určité zmluvné dojednania, nie príslušné zákonné ustanovenia, ktoré sa vzťahujú na danú spotrebiteľskú zmluvu. Žiadne ustanovenie Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách teda nevylučuje použitie Obchodného zákonníka v prípadoch, keď je daná priamo zákonom a nie dohodou zmluvných strán, ako je tomu práve v prípade zmluvy o úvere. Takisto neexistuje žiadne ustanovenie Občianskeho zákonníka, ktoré by stanovovalo akým spôsobom má alebo nemá byť splatený úver s úrokom v prípade odstúpenia od úverovej zmluvy, a to z jednoduchého dôvodu, že Občiansky zákonník úverovú zmluvu ako absolútny obchod vôbec neupravuje, a preto ani nemôže pre spotrebiteľa priaznivejším spôsobom upravovať následky odstúpenia od zmluvy zo strany veriteľa z dôvodu porušenia povinností dlžníka. Ustanovenie § 13 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov upravuje právo spotrebiteľa odstúpiť od zmluvy o spotrebiteľskom úvere bez uvedenia dôvodu. V takom prípade je spotrebiteľ povinný zaplatiť veriteľovi istinu a úrok z tejto istiny odo dňa, keď sa spotrebiteľský úver začal čerpať, až do dňa splatenia istiny. Aplikáciu Obchodného zákonníka nevylučuje ani právna úprava zmluvy o spotrebiteľskom úvere obsiahnutá v súčasne platnom zákone č. 129/2010 Z.z., ani v predchádzajúcom zákone č. 258/2001 Z.z, keďže táto neupravuje zmluvu o spotrebiteľskom úvere ako osobitný zmluvný typ, ale upravuje iba určitý režim ochrany, ktorý sa má aplikovať na rôzne typy zmlúv, jednou z ktorých je aj zmluva o úvere podľa Obchodného zákonníka. Posúdenie odstúpenia a jeho účinkov podľa ustanovení Občianskeho zákonníka nie je správne a toto malo byť posúdené podľa ustanovení Obchodného zákonníka. Právna úprava odstúpenia od zmluvy v Obchodnom zákonníku je komplexnou, a preto ustanovenia Občianskeho zákonníka sa nepoužijú. Obchodný zákonník upravuje všeobecné dôvody odstúpenia i osobitné dôvody odstúpenia aplikovateľné len pre jednotlivé zmluvné vzťahy vyplývajúce z ekonomickej podstaty toho ktorého zmluvného typu. Ide o úpravu osobitných spôsobov ukončenia zmluvného vzťahu, ktoré sú nezameniteľné s inými všeobecne uplatniteľnými spôsobmi ukončenia zmluvy podľa Obchodného zákonníka alebo Občianskeho zákonníka. V prípade zmluvy o úvere je takýmto osobitným ustanovením § 506 Obchodného zákonníka. Pri odstúpení od zmluvy veriteľom pre nesplácanie úveru dlžníkom má veriteľ aj naďalej nárok na úroky z úveru aj na sankčné úroky z omeškania. Odôvodnenie rozsudku navyše neobsahuje žiadne vysvetlenie a úvahy, prečo napriek skutočnosti, že v prejednávanej veci išlo o tzv. absolútny obchodný vzťah, sa na ustanovenia Obchodného zákonníka vôbec neprihliadalo. Napadnutým rozsudkom bolo porušené právo žalobcu na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR.

Za predpokladu, ak by sa odvolací súd nestotožnil s obsahom odvolania, žalobca žiadal pripustiť vo veci dovolanie, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu. Za otázku zásadného právneho významu treba považovať právne posúdenie, či v prípade odstúpenia veriteľa od

zmluvy uzatvorenej podľa Obchodného zákonníka medzi veriteľom a dlžníkom, ktorý je spotrebiteľom, podľa ustanovenia § 506 Obchodného zákonníka z dôvodu omeškania dlžníka, sa účinky odstúpenia posudzujú podľa ustanovenia § 48 Občianskeho zákonníka v nadväznosti na ustanovenie § 451 a nasl. Občianskeho zákonníka a teda dlžník je povinný vrátiť poskytnutú sumu istiny úveru ako bezdôvodné obohatenie, alebo sa účinky odstúpenia posudzujú podľa ustanovenia § 506 Obchodného zákonníka a dlžník je povinný vrátiť poskytnutú sumu úveru spolu s úrokmi z istiny.

Odvolačný súd v zmysle zásad ustanovenia § 212 O.s.p. preskúmal rozsudok v jeho napadnutej časti spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s ustanovením § 214 ods. 2 O.s.p. a zistil, že odvolanie žalobcu nie je opodstatnené.

Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvostupňovým súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

Len na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia je potrebné poukázať na skutočnosť, podľa ktorej špeciálna úprava spotrebiteľského úveru v čase uzatvorenia zmluvy bola obsiahnutá v zákone č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch. Tento právny predpis účinný v čase uzatvorenia zmluvy v ustanovení § 2 písm. a) definoval spotrebiteľský úver ako dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme odloženej platby, pôžičky, úveru alebo v inej právnej forme. Veriteľom v zmysle ustanovenia § 3 ods. 1 zákona č. 258/2001 Z.z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy, bola fyzická alebo právnická osoba poskytujúca spotrebiteľský úver v rámci svojho podnikania a spotrebiteľom podľa § 3 ods. 2 tohto právneho predpisu fyzická osoba, ktorej bol poskytnutý spotrebiteľský úver na iný účel ako na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania.

Základnou črtou spotrebiteľskej zmluvy je to, že je pre spotrebiteľa vopred pripravená a nie je vytvorený priestor na dojednávanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny. Úver poskytnutý žalobcom túto charakteristiku spĺňa. Súčasťou zmluvy boli bez akýchkoľvek pochybností všeobecné obchodné podmienky, ktoré žalovaná ovplyvniť nemohla, nakoľko boli už vopred pripravené pre veľký počet spotrebiteľov. Žalobca má v predmete svojej činnosti poskytovanie úverov a v priebehu odvolacieho konania nebolo žalobcom tvrdené a ani preukázané, aby úver poskytol žalovanej za účelom výkonu zamestnania, povolania alebo podnikania.

Okrem toho ochrana spotrebiteľa v čase uzatvorenia zmluvy bola obsiahnutá i v Občianskom zákonníku. Podľa ustanovenia § 52 tohto právneho predpisu účinného v čase uzatvorenia zmluvy, spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania, alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia sú neplatné. Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného, nielen ustanovenia Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách, ale aj všetky iné ustanovenia, t.j. i ustanovenia Občianskeho zákonníka o odstúpení od zmluvy sa použijú vždy, ak je to na prospech spotrebiteľa.

Čo sa týka právnej úpravy odstúpenia od zmluvy táto bola obsiahnutá v 2 právnych predpisoch a to v Obchodnom zákonníku a Občianskom zákonníku. Podľa ustanovenia § 349 ods. 1 Obchodného zákonníka odstúpením od zmluvy zmluva zaniká, keď v súlade s týmto zákonom prejav vôle oprávnenej strany odstúpiť od zmluvy je doručený druhej strane. Tento právny predpis v ustanovení § 351 ods. 1

umožňuje, aby určité ustanovenia mohli podľa prejavenej vôle strán alebo vzhľadom na svoju povahu trvať aj po ukončení zmluvy. Na rozdiel od uvedeného Občiansky zákonník s odstúpením od zmluvy v ustanovení § 48 ods. 2 v zásade spája jej zrušenie a to s účinkami od začiatku. Zákonná úprava odstúpenia od zmluvy v Občianskom zákonníku je teda pre žalovanú ako spotrebiteľa výhodnejšia a tejto výhodnejšej úpravy sa žalovaná vzdať nemohla. Aj keď ustanovenie § 48 ods. 2 Občianskeho zákonníka umožňuje účastníkom zmluvy dohodnúť sa na inom zrušení zmluvy, než od jej začiatku, pri spotrebiteľskom vzťahu táto možnosť je výrazne obmedzená ustanovením § 54 Občianskeho zákonníka. Podľa tohto ustanovenia zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie. Akákoľvek dohoda posúvajúca moment zrušenia zmluvy na iný termín než od začiatku, vzhľadom na následky tohto jednostranného právneho úkonu, bez akýchkoľvek pochybností zmluvné postavenie žalovanej zhoršuje.

Ak zmluva alebo všeobecné obchodné podmienky upravovali následky odstúpenia odlišne od občianskoprávnej úpravy, takéto dojednanie je neplatné pre jeho rozpor s ustanovením § 54 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy. Keďže ustanovenie § 54 Občianskeho zákonníka nikdy nebolo zaradené medzi prípady relatívnej neplatnosti (§ 40a Občianskeho zákonníka), išlo o neplatnosť absolútnu vyplývajúcu z ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka a pôsobiacu bez ďalšieho priamo zo zákona, na ktorú musel súd prihliadať z úradnej povinnosti.

Správnosť záveru o potrebe aplikácie občianskoprávnej úpravy odstúpenia od zmluvy vyplýva tiež z ustanovenia § 5 zákona č. 258/2001 Z.z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy. V poznámke 9 k tomuto ustanoveniu je uvedený odkaz priamo na ustanovenie § 48 Občianskeho zákonníka.

Keďže dôsledky odstúpenia od zmluvy boli správne posúdené podľa ustanovenia § 48 ods. 2 Občianskeho zákonníka, v dôsledku zrušenia zmluvy s účinkami od začiatku sa zrušujú i ustanovenia zmluvy upravujúce úrok za poskytnutie úveru a úrok z omeškania.

Odvolačný súd preto postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 219 ods. 1, 2 O.s.p. rozsudok, ako vecne správny potvrdil.

Právne bezvýznamný je poukaz žalobcu na ustanovenie § 13 zákona č. 129/2010 Z.z.. V čase uzatvorenia zmluvy tento právny predpis neexistoval a navyše upravoval iba právo spotrebiteľa a nie iného subjektu odstúpiť od zmluvy o spotrebiteľskom úvere bez uvedenia dôvodu. Za účelom zamedzenia zneužívania tohto inštitútu spotrebiteľmi s cieľom vyhnúť sa plateniu úroku z istiny zákonodarcovia stanovili, že pri takomto bezdôvodnom odstúpení od zmluvy spotrebiteľa musia zaplatiť veriteľovi okrem istiny aj úrok z nej, a to odo dňa, keď sa spotrebiteľský úver začal čerpať až do dňa splatenia istiny. Išlo teda len o osobitnú úpravu k ustanoveniu § 48 Občianskeho zákonníka upravujúcu účinky odstúpenia od zmluvy. Rovnako nie je daný ani dôvod pre pripustenie dovolania vo veci. Ako to už bolo skôr konštatované osobitný právny predpis účinný v čase uzatvorenia zmluvy, a to zákon č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v ustanovení § 5 priamo upravoval odstúpenie od zmluvy veriteľom v prípade omeškania spotrebiteľa so splácaním splátok úveru. Táto právna úprava priamo odkazovala na použitie ustanovenia § 48 Občianskeho zákonníka a teda vyriešila otázku, aký právny predpis má byť použitý na prejednávajúcu vec.

O trovách odvolacieho konania sa rozhodlo podľa ustanovenia § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s ustanovením § 142 ods. 1 O.s.p.. Dôvodom takéhoto rozhodnutia bola skutočnosť, že žalobca v odvolacom konaní úspech nemal a žalovanej v jeho priebehu žiadne trovy nevznikli.

Rozsudok bol prijatý senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.